Ч. 232 (11.483). Львів, середа 17. жовтня 1928. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LXVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. — За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 20 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Бастіон цивілізації".

Львів, 16. жовтня 1928.

Є річи, які були би смішні, якби не були сумні й трагічні. Так напр. підчас побуту марш. Пілсудського й офіційних прийомів та бенкетів багато говорилося в Букарешті про культуру й цивілізацію. Між іншим відбувся теж прийом у честь польського маршалка в ромунському міністерстві закордонних справ. При тій нагоді міністр Аргетояну виголосив святочну промову, прибрану східною бомбастикою, в якій виголосив ні менше — ні більше, тільки що „народи польський й ромунський є сьогодня найпевнішими прихильниками й оборонцями мира й **цивілізації на сході Европи**".

Скільки смішного й гумористичного, а одночасно болючого й трагічного скривають в собі ці крилаті слова! Бож загально відомо, що сучасна Ромунія, а головно регат (стара, передвоєнна Ромунія) є найбільш відсталою, найбільш некультурною, найбільш первісною країною в Европі. Примітивне господарство, широко поширений анальфабетизм, недостача засобів комунікації, хабарництво, середньовічні методи правління, недорозвій на всіх ділянках життя, відсутність етики і моралі в публичному життї — ось що в загальному характеризує сучасну Ромунію. Відсталий і некультурний ромун, персоніфікований своєю владою, те **mare tenebrarum**, що окутувало стару Ромунію, поширив на культурніші окраїни, на Буковину, Банат, Семигород і виводить там серед культурніших українців, німців, мадярів, жидів і навіть семигородських ромунів свій дикунський танець. Все, що вище, культурніше, величніше, надихане світлими здобутками й традиціями XIX ст., все те з упором і пристрастю дикуна нищить і руйнує акультурний ромун. Ні в одній европейській державі культурне руїнництво не прибрало таких розмірів, як саме в Ромунії. Його висловом є політика супроти неромунських народів, що стоять на вищому культурному рівні. Те, що в Ромунії діється в ділянці національної політики, є нічим іншим, тільки первісностихійним, руїнницьким гоном варвара проти носія культури й цивілізації.

В Ромунії, в тому „бастіоні цивілізації" живе кругло 1 міліон українців, з того 650 тисяч у Бесарабії (в округах Хотинь, Кишинів і Акерман), 350 тисяч у північно-західній Буковині і около 50 тисяч у марамороський окрузі, що до війни належала до Угорщини. Міліон українців в сучасній Ромунії вегетує в найгірших умовинах, позбавлена найпримітивніших, уже не національних, але просто людських прав. Від десяти літ у Бесарабії й на Буковині істнує воєнний стан. Паном життя і смерти кожного українця є політична поліція, тзв. сіґуранца, яка в широкому розмірі користується провокацією. Ромунська влада, представниця „бастіону цивілізації" на сході Европи знищила все культурне життя буковинських українців, які єдині найшлися в межах Ромунії з великим національно-культурним дорібком. Отже зруйновано в цілости добре поставлене українське шкільництво, а саме понад 200 нар. шкіл з 800 клясами, 7 українських середніх шкіл (4 гімназії, 1 ліцей і 2 учит. семинарії), 4 фахові школи та 4 українські катедри на черновецькому університеті. У всіх школах на українській території під Ромунією заведено монопольну ромунську мову, не допускаючи української мови навіть як предмету навчання. Українських учителів частинно звільнено з посад, а частинно перенесено в глибину ромунської території. З усіх урядів, навіть зі судів прогнано українську мову, пресу здавлено „законними" постановами влади і сіґуранци, довгий час не випускаючи її поза рогачки Черновець. В церкві теж заведено ромунську відправу. При тзв. земельній реформі на українській території поминено в цілости українське населення, віддаючи поміщицьку землю відсталим ромунським кольоністам або перебираючи її на власність держави. Українські культурно-освітні товариства й організації розвязано, а їх майно в значній мірі сконфісковано.

В таких менш-більш умовах живе міліон українців в „бастіоні цивілізації" на сході Европи. Вся політика, всі прийоми цеї найбільш антикультурної влади направлені на те, щоби на протязі одної генерації з міліона українців зробити міліон ромунів. Керманичі тієї „цивілізаційної" політики створили собі навіть окрему основу тієї політики, а саме, що українці є зукраїнізованими ромунами, яких слід всіми засобами навернути на лоно культурної й цивілізованої Ромунії. Не кращим є й життя в тому „бастіоні цивілізації" й частин інших неромунських народів.

Розуміється, що румунська влада не признає ніяких трактатів, а тим менше трактату про охорону нац. меншостей та не шанує постанов ромунської, очевидно — ліберальної, конституції.

Міжнародне положення та господарська криза, а особливо перепони в добутті закордонної позички примусили уряд Вентілі Братіяну заграти невеличку комедію у відношенні до неромунських народів. Уряд покликав до життя окрему правит. комісію для опрацювання статуту прав нац. меншостей. Очевидно, ті „права" мають обняти тільки ті меншости, які не є запідозрені в „денаціоналізації", отже в першу чергу німців, мадярів і жидів. Комісія постановила, що відтепер стверджування матірньої мови шкільних дітей прислугуватиме родичам, бо досі шкільна влада на основі звучні прізвища дитини рішала, чи вона має ходити до ромунської, чи приватної меншостевої школи. Приватні меншостеві школи мають одержати субвенції в сумі 20 міліонів лей. Матірні мови матимуть право громадянства в суді, як помічно-порозумівавчі мови.

Ось тільки всього постановила досі правит. комісія, що займається „статутом прав нац. меншостей".

Не знаємо, який буде дальший хід праць цієї комісії, та одно ясне, а саме, що варварська ромунська влада без огляду на такий чи інший „статут" не піде назустріч неромунським народам. Бо в основі тієї влади є заложений угольний камінь некультурности і дикости.

Селянське питання.

Соціялістична пропаганда й селянські маси.

Селянське питання довгі часи було пасинком соціялізму. Соціялізм ставився до нього по струсячому: істнування цього питання не заперечувано, але на нього замикано очі. Соціялістична програма говорила тільки про перспективи розвитку фабричного промислу й фабричного пролетаріяту. Про селянське й земельне питання дивним дивом в офіціяльній соціялістичній програмі не було ні слова згадки. Зрозуміле заінтересування земельним питанням у російських соціялістів — з початку у народників, а згодом у соц.-революціонерів, — зовсім не вплинуло на байдужне відношення зах.-европ. соціялізму до цього питання. Зрештою — одні й другі російські соціялісти подавали Зах. Европі просто магічну формулу в цій ділянці. На їх думку Росії не треба переходити до соціялізму через „етап" капіталізму на селі, бо Росія має общину й тому **відразу** може із сучасного феодалізму перейти просто до соціялізму. На Заході рішаючим був факт, що Маркс взагалі не знав, що таке земельне питання; отже і для соціялізму воно не повинно було істнувати.

Щойно перед війною начало в соціялізмі будитися зацікавлення до земельного питання і до селянства. Висловом цього зацікавлення слід, між іншими, назвати відому працю про земельне питання головного теоретика передвоєнного соціялізму: Карла Кавтського. Але весь його концепт вичерпувався в такій наївній думці, що й на селі мусить прийти до „концентрації" земельного „капіталу" шляхом [illegible] об[illegible] [illegible] селянських ґрунтів у фінансового й банкового капіталу. На [illegible] [illegible] [illegible] більше [illegible] [illegible] ження селянських ґрунтів у банків. Кавтський будував далеко йдучі гороскопи про братерську спілку в майбутній соціяльній революції — робітників і... селян, гороскопи, котрі, як відомо, виявилися всі мильними баньками і всі лопнули ще заки до революції прийшло. Наслідком кольосального зросту цін на земельні продукти підчас війни й одночасної інфляції всіх майже европейських валют — селянство Европи позбулося на війні всіх своїх передвоєнних довгів. Тим самим — соціялістична теорія про підбій селянської землі фінансовим капіталом „пішла на гній", а на її місце прийшло щось цілком противне. Соціялізм дуже зацікавився земельним питанням і взагалі селянством, бо зрозумів, **що без опанування та підчинення собі селянства** вся соціялістична побіда по містах є вилами на воді писаними здобутками.

Чому? Цілком просто. Невже можна поважно балакати про побіду соціялізму, коли цей устрій приймає тільки одна, та й ще густо-часто не найчисленніша частина суспільности? Може бути соціялізм в місті, а за рогачками міста — феодалізм чи капіталізм? Адже такий стан був би не тільки нелогічним, але й політичним абсурдом!

І він став ним. Прийшла революція і що виявилося? Послухаймо, як щиро про не висловився на конгресі відомий лідер австрійської соц. демократії, Отто Бауер. Він сказав: „Перед війною ми легковажили собі й не доцінювали ролі селянина. Але ми побачили, що навіть у Радянському Союзі непереможений, [illegible] і незримий [illegible] селянських мас [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] диктатуру до капітуляції. А в Середущій Европі ми наглядно пережили те, що там взагалі реставрація капіталізму стала можлива тільки завдяки традиційному консерватизмові селян". Так отже чуємо з уст одного із найбільше впливових провідників европейського соціялізму признання, що післявоєнний переворот загальмували в Европі міліонові селянські маси. Під **політичним** оглядом факт цей виявився у грандіозним зрості впливів селянства всюди в культурних країнах Европи, за вийнятком Росії та її підголосків (України, Білоруси, Грузії і т. д.). В Чехословаччині, Югославії, Болгарії, Мадярщині, Австрії, Ромунії і Польщі селянство або є безпосередньо при кермі державної влади, або на неї має великий вплив. Імена таких політиків, як: Швегля, пок. Радіч і Пашіч, Стамбулійський, прелат Зайпель, д-р Маніу і Вітос говорять самі за себе. В Німеччині, Франції й Італії вплив селянства на державну політику також дуже сильний, хоча він не виливається там за посередництвом чисто-селянських партій. Там селянство входить у склад ріжних **націоналістичних** партій і через них впливає нераз рішаючим способом на хід державної політики. **Але ніде в Европі**, з вийнятком культурно й політично невироблених народів Сх. Европи в ролі нас, українців, білорусів і т. д., **селянство не дає зпоміж себе кадрів для соціялістичних і взагалі інтернаціоналістичних партій**. Ніде в Европі нікому навіть не прийде на думку, аби був можливий такий курйоз, що селянство взагалі може бути ісповідником соціялізму чи комунізму. Це такий абсурд, як припущення, що риби можуть літати по повітрю, а птахи постійно жити під водою. Неможливо там подумати собі такого відразного політ. обману, який систематично проводиться в нас, що т. зв. селянські партії йдуть в селянські маси для пропаганди соціялізму й комунізму — не виказуючи очевидно відкрито: що собою уявляє соціялізм і комунізм зі селянської точки погляду. Зрештою — там такий політичний обман був би безцільний і безуспішний, бо селянство в культурних країнах Зах. Европи занадто освічене й свідоме, аби дало себе водити за ніс соціялістам і комуністам. І в нас цілком певно вже не довго можна буде обсервувати такі дикарські факти, як тут й там сьогодня, що злиденнішого **куркулівські** сільські елементи є членами радикальної і сель-робівських партій! Новітній політичний розвиток зійде нарешті й до нас і в нас теж настануть часи, що вовки будуть вовки, а вівці — вівці й сьогоднішній шантаж ідеями та програмами перестане бути ширмою політичним інтересом. Громадянська мораль та етика на цім дуже виграють.

Недостача місця не дозволяє ближче зупинитися над тими засобами, за які судорожно береться соціялізм для свого, щоб за всяку ціну заволокти під свій вплив селянські маси. Самі наступаючі соціялісти, які найболючіше відчули тяж що тепер відчувають над собою силу [illegible] [illegible] селянського цестуха, найбільше [illegible] тут зусиль поклали. Але досвід показує, що всі ці зусилля є безуспішні. Тому то Бауер остаточно надії бачить у **технічному** розвитку агрікультури. Він [illegible] [illegible] на конгресі ось що: „Нещо не є [illegible] [illegible] для нас, як спостерігаємо, що [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

зяйство. Ми замічуємо сьогодня в сільському господарстві технічний переворот, який у порівнанні з технічним переворотом у промислі може видаватися повільним, але як-є, проте, прибрав тепер — рівнявши з сільсько-господарським поступом в давніших часах — неймовірно швидке темпо. Ми бачимо, як чимраз швидше змінюється теж і спосіб думання сільського населення. Новітня техніка злomила село й вирвала його з давнішого відокремлення. Тим самим вона зібралася до консерватизму селянської кляси і через те створила передумови для того, що пролетаріят міст і промислових осередків могтиме найти на селі союзників".

Ніколи ще з правильної обсервації і дійсних фактів не витягнено більш фальшивих висновків, як у цьому випадку. Чому технічний поступ в агрікультурі має зі селянина-індивідуаліста й селянина-представника приватної власности, зробити людину, подібну до великоміського пролетаря? Саме навпаки! Чим селянство даного народу стоїть вище під оглядом сільсько-господарської культури, тим воно стоїть дальше від теорії і практики соціялізму та комунізму. Чому селяни Данії, Швеції, Норвегії, Швайцарії, Австрії, Німеччини й Чехословаччини, отже країн, що стоять на найвищому ступні сільсько-господарської культури, не перестали бути тим, чим всякий селянин завсіди був і буде: індивідуалістом і приватним землевласником? І коли правда те, що напр. тепер пишуть про т. зв. пересаджування збіжа, яке вже два-три морговому селяниновi може дати річний прибуток 50—70 метр. сотн. збіжа, себто готівкою около 2.500—3.500 зол. — чи, повторяємо, отсей технічний поступ з нашого або якогонебудь іншого селянина зробить соціяліста й комуніста? Чи може саме навпаки: він з нього зробить наймогутнішу підпору сучасного господарського ладу, опертого на приватній власности? Здається, про це не може бути двох думок і горoскопи Бауера напевно виявляться так само утопійними, як виявились передвоєнні гороскопи Кавтського.

Так у головних обрисах представляються всі найважніші питання, які були порушені на недавньому конгресі міжнародного соціялістичного інтернаціоналу в Брюсселі. Відповідь на них дає спромогу орієнтуватися в складній практичній політиці для міжнародного соціялізму.

Д-р Павло Лисяк.

Під осуд громадянства.

Напад на редактора „Діла".

Нині, в понеділок, в год. 10.30 перед полуднем явилося в кабінеті головного редактора „Діла" двох молодих людей з палками, з яких один, студент Семен Стефаник, є відомий редакції, а другий невідомий. Семен Стефаник заявив головному редакторові, що оба вони бажають від нього одержати деякі вияснення в імени якоїсь групи і назвав з приготовленої картки два числа „Діла", в яких нібито має бути ображена та група. Заки редактор вспів зрозуміти, про що їм йде, С. Стефаник несподівано зневажив його чинно. Тоді редактор відрухово відчинив двері до сусідньої кімнати, щоби візвати редакційних товаришів. У тому моменті один з „героїв" промимрив: „Чекаємо на поліцію" і бистро оба подалися до виходу, не подаючи навіть адреси. У дверях кинули „герої" в сторону редакційних робітників такі слова: „Радимо панам не згадувати про це в пресі, бо буде ще гірше".

Цей прояв хуліганства чи може провокації молодих, здавалосьби інтелігентних, людей піддаємо під осуд цілого нашого громадянства, а зокрема всіх наших громадських чинників, покликаних до того, щоби стояти на сторожі громадської моралі та свободи думки і слова.

По широкому світі.

За вересень Німеччина заплатила союзникам на рахунок репарацій 197.920.700 марок золотом. Франція дістала з цього 116.546.680 зол. марок.

На 54-ім річнім зїзді американських банкирів у Філядельфії, голова цього союзу Томас Престон виступив з внеском, щоби зорганізувати загально-світовий союз банків.

Нім. міністр фінансів д-р Гільфердінг заявив у прилюдній промові, що в найближчому році „німецькому бюджетові загрожує дефіцит 6 міл. нім. марок.

Альбанія матиме нову державну емблему на своїм стязі: на червонім тлі подвійний великий орел.

Мекдональд і Льойд Джордж рішили звернутись до уряду на найближчій сесії парляменту з інтерпеляцією в справі англьо-французького морського порозуміння.

Ріжні вісти.

„ЦЕПЕЛІН" В АМЕРИЦІ.

„Цепелін" прилетів до Лейкгорст 15-го жовтня. В год. 15.50 (ам. час. 21.50 европ.) найшовся над Ню Йорком і кружляв над містом пів години. В год. 22.20 (европ. часу) „Цепелін" покинув місто і полетів на південь до пристані Лейкгорст. Тоді як „Цепелін" кружляв над Ню Йорком виконали трансмісію з надавчої стації з Ню Йорку до Берліна і берлінська публика чула спікера (бесідника) ню-йорської стації, який говорив про перебіг і враження з лету повітреплава над містом.

До Лейкгорст летів „Цепелін" у стейті Вірджінія вздовж пенсельвенської залізниці. Тоді через радіо післав поздоровлення для през. Куліджа і просив позволити перелетіти понад Вашінґтоном. Дозвіл цей дано йому негайно і в 12 год. в полудне (18 год. европ.) „Цепелін" перелетів понад Вашінґтоном, окружаючи Білий Дім. В 19 год. повітреплав минув Балтімор і звернувся на Філядельфію та заповів, що в Лейкгорст буде в 22 год. (евр.).

„Н. Фр. Пр." подає з Ню Йорку, що останньої ночі перервали там у всіх майже театрах при Бровдвей представлення на одну хвилю, щоби публика й артисти могли помолитися за успіх лету „Цепеліна".

ЛЕТ БЕРЛІН-ТОКІО.

Німецький летун Гінефельд, який 15. жовтня рано зачав лет Берлін-Токіо, прилетів тогож дня до Шангхаю.

ПЕРЕД СЕСІЄЮ СОЙМУ.

У вівторок відбудеться у марш. Дашинського засідання голов сойм. клюбів. Конференція ця буде продовженням нарад, що відбувалися 1. жовтня у марш. Дашинського. На засіданні обговорять, які внесення і проекти законів, що походять із пос. ініціятиви, могтиме сойм розглядати на найбл. сесії.

ЗАГ. СТРАЙК У ЛОДЗІ.

Дня 15. жовтня до страйку в Лодзі прилучилися сторожі домів і кельнери. Телефони функціонують, бо місцева дирекція загрозила телефоністкам, що введе військо. 24 профсоюзи згодилися проголосити заг. страйк 15. жовтня. Від год. 7-ої рано спец. летучі комісії мають доглядати, щоби ця ухвала була додержана. Зі страйку вилучені шпиталі, доми старців і калік, захоронки, рят. стації, держ. уряди й уряди виплат похоронних підмог. Дня 15. жовтня рано курсувало лише небогато трамваїв, бо прийшло до сутички між страйкарями і моторовими. Страйкарі приневолили моторових перервати працю. Поліція зліквідувала сутичку. На вул. Зеленій і Пйотрківській страйкова комісія приневолила канцлярію перервати працю.

ПАТ повідомляє, що до телефонічних стацій відкомандували відділи телефонічних військ. Вони зараз, як телефоністки кинули би працю, обсадять телефони.

Мін. праці Юркевич заявив, що уряд хотів довести до порозуміння в справі страйку, але це не вдалося йому з причини неуступчивости робітників і роботодавців. Нова конференція стверділа, що про якенебудь порозуміння не може бути мови. Уряд предложив був 5 прoц. підвишку. Робітники не згодилися на таку підвишку, зате промисловці готові були приняти це предложення, колиб умову заключено на довший час.

ГОРКИЙ ХОРИЙ.

До Берліна приїхав М. Горкий, який вертає із СРСР до Італії (Соренто) на лікування. Подорож виснажила так Горкого, що мусів остати в Берліні. Лежить хорий в готелі „Палас".

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8·87·50—8·88·00, канадійський долар 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·33—0·26·50, австрійський шілінг 1·25·25 1·26·50, румунська лея 0·05·33—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·71·75, фунт штерлінгів 43·40·00 43·60·00, радянський червінець 26·00—27·00.

Збіжа.

Пшениця двірська 45·25—46·25, пшениця селянська 43·00—44·00, жито галицьке 34·75—35·75, ячмінь галицький броварняний 35·50—36·50, ячмінь на мливо 27·75—28·75, ячмінь пастівний 35·50—36·25, овес галицький 31·25—32·25, кукурудза румунська 44·00—44·50, бараболя промислова 0·00—0·00, фасоля біла 65·50—70·00, фасоля кольорова 48·00—50·00, фасоля краса 60·00—65·00, горох пів-Вікторія 53·00—63·00, горох пільний 42·00—44·00, бобик 33·00—35·00, мішанка пастівна в зерні 00·00, вика 34·25—38·25, сіно солодке краєве прасоване 18·00—20·00, солома прасована 5·00—5·25, гречка 31·00—32·00, льон 64·00—65·00, дубінь синій 21·50—22·50, ріпак озимий 70·00—72·00, мука пшенична 50 проц. 71·00—72·00, мука житна 65 проц. 52·50—53·50, грисік кукурудзяний 67·00—70·00, мука кукурудзяна 49·00—51·00, отруби житні 23·00—23·50, отруби пшеничні 23·00—23·50, крупи гречані 73·50—75·50, пшоно 80·00—82·00, крупи ячмінні 47·00—49·50, пенцак 47·00—49·00, просо краєве 39·00—40·00, макухи льняні 49·00—50·00, конюшина краєва 220·00—250·00, мак синій 125·00—135·00, мак сивий 100·00—110·00. Мішки ютові виробу Страдом Варта 1·65—1·72, мішки уживані добрі 1·38—1·42.

ЕВГ. ОНАЦЬКИЙ.

З Риму до Неаполю.

Місс Аллен, висока, струнка англійка, з рішучими руками і енергійною мовою прислала мені погрозливого листа: „Шановний Пане! Літо кінчається, а Вас не видко і не чуть. Пишу Вам востаннє — приїдете чи ні?! З Вашою нерішучістю Ви гаєте дорогий час. Я дуже рада була би побачити Вас у себе. Невжеж всі українці такі нерішучі? Не дурно загалися Ви так з вашою державою, що ще досі, як зачуваю, вона в пелюшках, тимчасом як інші вже вспіли і постарітися..."

Я, розуміється, міг би відповісти, що краще бути здоровою дитиною, повною обіцянок на славне і довге життя, ніж зігнутим, кволим дідом, і що в наших розлогих степах наші діди все їздили волами і не мали жадної причини спішитися, і що зрештою поспіх впливає на здоровля і може зашкодити, і що... Та мало чого міг би я відповісти з погляду нашого розважливого та мудрого хуторянина, — алеж на що? Одинаково не переконаєш тих англійців, що самі ніби теж ніколи не спішаться, але й не вагаються, а роблять все так, ніби їм усе було давно наперед відоме... Де їм нас зрозуміти, — подумав я згірдливо. Подумав, махнув рукою, традиційним звичаєм нашої славної хуторянщини і — поїхав. Взяв я зі собою, свій старенький, дуже старенький, побитий і обдертий куферок, кинув у нього трохи білизни, трохи одягу, бритву, без якої в англійському оточенні ніяк не обійдешся, великий чистий зшиток для запису вражінь, яких мало бути безперечно дуже богато, а головно — великий запас доброго настрою і добрих інтенцій й поїхав.

По дорозі праворуч від мене біг старий римський побитий аквадукт і виводив по синьому небу криволясті лінії перебутих пригод. Час від часу зявлялися і швидко зникали якісь руїни, і скільки бачило око, тяглася аж до обрію римська пустельна, спалена сонцем Кампанія, багата на маки весною, на малярію, літом. Потім почалися гори — то голі безрадісні, то вкриті садками і білими віллями. Вони бігтимуть назустріч потягови аж до самого Неаполю, аж поки врізана маківка Везувія не прикриє уваги білястим димом.

У вагоні було чисто і спокійно. Ще два роки тому, італійські потяги визначалися серед европейських своїм брудом, тютюновим димом, ріжними, цілком сторонніми, нахошами і несподіваними відвідувачами з під подушок від канапок. Тепер у них чисто. Пильно стежать за тим, щоби у віддалах, де „заборонено курити цигарки", дійсно ніхто не наважувався курити, і накладають гострі грошеві кари на тих, хто наважується покласти ноги з черевиками на місця для сидження. Фашистівський уряд висунув питання гигієни на передній план. Гигієна оздоровляє нарід, підносить його життєві сили і відпорність і високо здіймає престіж уряду, хоча би вже тим, що вводить дисципліну там, де досі кожний почував себе повним господарем і паном. Пригадую з цього приводу, як мене вразило по мойому приїзді в Італію, що в ресторанах, разом з батьками, сиділи і діти, котрим батьки давали пити вино і курити цигарки. Тепер це заборонене, а цього року мені довелося читати цікавий обіжник, розісланий по всіх відділах юнацьких організацій „Баліла", що відповідали би більшовицьким „комсомольцам", лише в цілком інакшому напрямку морального і національного виховання. Завважено, — читав я в тому обіжникови, — що деякі Баліла курили цигарки в громадських місцях. Звертаємо увагу панів керманичів, що курення цигарок по закону заборонено для Балілів, і тому тих, хто переступає, треба суворо карати, по-перше як злочинців проти дисципліни, а подруге, як злочинців проти народу, якому залежить на їхньому здоровлі. Бо вони мають бути надією і силою Нової Італії.

Надія і сила Нової Італії... Бо Італія має бути — сказав Мусоліні — відновленою і сильною. Для її відновлення затрачуються міліони. Відновляється все, що тільки може ще бути відновлене, починаючи від самого уряду, який заповнюється цілком молодими і новими людьми і до самих залізниць, звідки викидаються старі вагони, заступають їх новими зручнішими, проводяться для них нові лінії, а старі сквапно електризують, — і то тим сквапніше, що Італія не має свого вугілля, витрачає на нього величезні гроші і почуває, що мусить дивитися з чужих рук, поки не звільниться від цієї вугляної залежности. Для її піднесення пропагують нові ідеї національної дисципліни і обовязку, що межує з крайньою відданістю, пропагують — безоглядну боротьбу проти поширення неомальтизму, стримують еміграцію, накладають сильні податки і обмеження для парубків та бездітних, охороняють материнство та діти. Італія має ще місце для 10 міліонів італійців, сказав Мусоліні, і вони мають бути, щоби Італія заважила відповідно на світових важницях.

Ці думки почали заводити мене задалеко, коли поклик кондуктора „Монтекассіно" примусив мене звернути з цікавістю з вікна. Передімною була невеличка залізнична стація, зпоза якої виглядала висока гола гора, а на ній на самому шпилі, ніби пташине кубелечко, примостилася якийсь мабуть великий, але з віддалі, не дуже помітний будинок. Це один з найславніших монастирів Італії, заснований ще в 529 р. св. Бенедиктом і, з того часу, прославлений своїми послугами для розвитку наук та наукових студій. У ньому ще досі переховується одна з найцікавіших бібліотек Італії з силою давніх, рідких манускриптів. Але мої думки летіли тепер не до тої бібліотеки, а до тої тисячки у-

Перед виборами до Каси Хорих міста Львова.

Один український фронт.

По передвступних заходах і спробах прийшло врешті до уодноцілення виборчої акції до Каси Хорих міста Львова. У висліді цього повстав **„Український Виборчий Комітет Обезпечених в Касі Хорих м. Львова"**, з такою президією: голова **І. Олексин**, І. заступник **д-р В. Старосольський**, II. заступник **Жмінковський**, (місце третього заступника ще не обсаджене), секретарі: І. Стефчак і ред. Ів. Квасниця, скарбник С. Гевак. В склад Екзекутиви увійшли: ред. О. Коберський, проф. Бервовський, В. Белегай і ред. З. Пеленський, котрі спільно з президією мають полагоджувати всі негайні справи, звязані з виборчою акцією.

Оконечний склад цілого комітету буде полагоджений на одному з найближчих засідань, по доповненні його представниками професійних організацій та поодиноких дільниць.

Для виготовлення виборчої плятформи комітету, зредагування афішів і відозв, вибрано окрему комісію, зложену з трьох осіб.

Плян виборчої акції Українського Комітету вже намічений. Передбачений вже цілий ряд віч і зборів по поодиноких дільницях, назначені теж кандидати на мужів довіря при виборах, комісіях і інше.

Комітет вірить, що при солідарній підтримці загалу українців, обезпечених в Касі Хорих міста Львова може рахувати на успіх і що зуміє перевести гідне представництво.

НОВИНКИ

— **Перший сніг.** Вже передучора своєю слабосилою атакою на доми та вулиці міста звістили срібно-білі сніжинки недалекий прихід зими. Прохожим, заскоченим дещо холоднішими подувами вітру, зробили вони милу й немилу несподіванку. Це-ж не жарти! Цьогорічна зима зраджує неабиякий поспіх! В горах далі два тижні минє, як упав перший сніг, сьогодні він уже в нас. Ще дерева не скинули всієї своєї зелені, люди не втратили ще надій на жовтень, що виблискується іноколи прегарним сонцем, а тут уже пригад морозів. Кажуть, що зима буде гостра. „І весна була гарна та літо непогане, то чомуж і зима не мала би бути як слід"... — ставлять прогнозу цьогорічній зимі домашні метеорольоги. Зрештою і традиція повинна би мати якийсь голос. Це-ж десяті роковини... Тоді в 18-го на 19-ий рік була також гостра й сувора зима. Неодин у ледяних обіймах студені, що іскриться кришталями віднаходить дивну бадьорість і приплив нових сил після днів розплаканої, знесиленої осени. (ж. п.)

— **Новий український часопис на провінції.** З днем 1. листопада 1928 буде виходити заходами тернопільської організації УНДО в Тернополі двотижневик під заголовком „Подільський Голос", який появлявся в Тернополі довгий час перед вибухом світової війни і відограв значну ролю на Поділлі в політичній, національно-культурній і економічній організації нашого народу. Видавцем часопису є посол д-р Степан Баран, довголітній редактор „Свободи", а за редакцію відповідає п. Василь Бачинський. Часопис буде появлятися покищо як двотижневик 1. і 15. кожного місяця, а від 1. січня 1929 буде виходити що тижня і буде заступати інтереси українського народу на основі програми Українського Національно-Демократичного Обєднання, передовсім на території Поділля і Опілля, себто на тій нашій національній території, що здавна, а тимбільше нині, є найбільше загроженою. До кінця біжучого року передплата коштуватиме один золотий, а поодиноке число 25 сот. Редакція і адміністрація міститься в домівці Українського Банку Кооперативного в Тернополі, вул. Міцкевича ч. 3. Обовязком наших діячів і організаторів зокрема на Поділлі і Опіллі, є піддержувати всіма силами наш новий часопис, перший партійний часопис УНДО на провінції в Галичині та подати до адміністрації „Подільського Голосу" адреси наших видніших громадян, зокрема селян з Поділля і Опілля.

— **В справі виборів до Пром.-Торг. Палати у Львові** скликали українські господарчі установи передвиборчу нараду і вибрали тісніший виборчий комітет: дир. Герасимович (Центросоюз), як голова, інж. Палій (Маслосоюз) як заст. голови, д-р Іван Корчинський, як генер. секретар і Дм. Конюх, як репрезентант Союзу Українських Купців. Комітет рішив подбати, щоб наші госп. установи мали належне представництво в Пром.-Торг. Палаті.

— **Львівська хроніка.** Повісився на спинці ліжка емерит. майор австрійської армії 71-літній Ігнатій Людвіг, з розпуки, що сліпне. Кілька літ тому, скінчив самогубством його рідний брат. — Поганий нічліг найшов собі якийсь невідомий бездомний, допрохавшись провести ніч у дозорця центрального огрівання на Трибунальській пл. 1.; через ніч він загорів від газів.

— **Зміна програми в музичних школах.** Мін-ство освіти в Варшаві скликує від 19. до 21. ц. м. нараду над реформою дотеперішнього навчання в музичних школах, щоби завести в них одноцілу систему. У нараді візьмуть участь музикольоги з ріжних міст, а між ними і наші два композитори: д-р С. Людкевич і Василь Барвінський.

— **Вегенер таки не приїде.** Отже всупереч повторюваним запевненням львівського міського театру, великий німецький артист Вегенер, один із богів кіна, таки не приїде до Львова. Мін-ство у Варшаві заборонило йому переїхати кордони Польщі. Мотиви (не зовсім голосно висловлені) такі, що не слід у теперішній мент дозволити на конкуренцію польським театрам з боку таких чужинців як німці, з якими не можна навіть порозумітись у... торговельних справах. Цікаве, що цей погляд не покривається з опінією польської інтелігенції, яка не розуміє, чому найзавзятіші вороги німців французи, могли недавно гостити в Парижі німецьку трупу і чому можна що-дня видавати міліони на німецькі фільми, яким уряд не боронить вступу з погляду „національних інтересів". Нема найменшого сумніву, що польський театр і польська публика більше втратить, коли Вегенер... не приїде, а він сам і німецька культура не втратить від цього ні трохи.

— **Смерть бувшої цариці.** У 81 р. життя померла в Копенгагені вдова по цареві Олександрі III., Марія Фйодоровна, данська княжна, сестра бувш. англійської королевої Олександри, жінки Едварда VII. Її дівоче імя було Дагмара; вона була заручена за російським наслідником престолу Миколою Олександровичем, який помер 6 місяців пізніше в Ніцці. Під натиском рідні вона вийшла за його брата Олександра 1866 р. у Петербурзі. Вона мала двох синів, з яких один помер у молодости, а другим був пізніший цар Микола II. Цар Олександер помер, як відомо, 1894 р. на Криму. Від цього часу вона жила часто в Данії, в Англії, у своєї сестри, а решта року проводила у Петербурзі. Вона не могла довго погодитися із звісткою про смерть свого сина царя Миколи II. і його рідні, але одночасно і не вірила „самозванцям" в ролі фальшивої вел. княжни Анастазії, що виступали як „живі", вирятовані від катастрофи.

— **Різні вістки.** На місці Макрхольда призначений директором цього театру дир. радянського театрального відділу мистецтва Новицький. — Швайцарський підданий Деллез, обвинувачений в образі Мусолінія, засуджений на 9 міс. вязниці. — Згідно з постановою львівської міської ради у всіх міських школах заводять замісць дотеперішньої німецької руханки — шведську. — В 1927 р. мали кіна в Спол. Державах приблизно 750 міл. зол. доходу; театри мали за цей час усього 12 [illegible] міл. зол.

— [illegible]. У Парижі судили [illegible] французького поета Аль[illegible] 19-[illegible] ньої любки. Дарбель, автор невеликої збірки ліричних поем і двох невеликих збірок кабаретових пісень має всього 22 роки. Він почав свою невеселу життєву карієру як слюсарський помічник. Заробивши дещо грошей рішив він покінчити зі шлюсарством і почати писати поезії. В тій цілі наняв він окреме помешкання та постарався про вивіску такого змісту: „Альфонс Дарбель, поет і пісняр". Найближча його робота була: жлати на замовлення кабаретних підприємств. Одначе замовлення не зявлялися, а накладчики звертали йому рукописи з увагами, щоби він навчився правопису та граматики. Проте він не знеохочувався. В пригоді станула йому вмілість фальшувати чужі векслі та легковірність батька, який пожичав йому більші суми грошей на конто... 50 тис. фр. літературної нагороди, яку мали признати його „геніяльному" синові, розуміється після запевнювань останнього. Все те вийшло наверх, щойно підчас процесу. Свою любку вбив він за те, що вона не хотіла ніколи зайти до його хати. Його присудили на 5 літ.

— **Зріст автомобільного руху.** Про те, як швидко зростає в деяких містах західньої Европи автомобільний рух, можуть свідчити такі статистичні цифри з такогож руху у Відні: 1. вересня ц. р. було у Відні 5884 приватних авт, 89 електромобілів, 2758 таксометрів, 5650 вантажних авт і 13.445 мотоциклеток. Разом зголошених 27.862 швидкомоторних машин. Місяць скоріше було у Відні лише 27.408 автомоторних возів, отже на цілих 400 возів менше. При цьому треба звернути увагу, що серпень, як вакаційний місяць, дуже мало сприяє розростові вуличного руху. В осінньому та зимовому сезоні автомобільний рух зростає в подвоєному темпі. З ним іде теж і зріст нещасливих випадків. Кожним 15-им автам, що прибували до вуличного руху у Відні у серпні ц. р. відповідало 15 нещасливих випадків. Щоби цьому зарадити роблять компетентні чинники заходи, щоби дозвіл на шоферську їзду діставали лише люди з відповідним орієнтаційним хистом. Окреме приноровлення знайшла в тій ділянці т. зв. психотехніка. Психотехніка полягає на вмілости негайно реагувати на зорове подразнення. Тому від кандидатів на шоферів вимагають при іспитах, щоби вони вміли задержати авто на вид перешкоди у відповідно скорому часі.

— **Ювилей яворівської гімназії.** У статті під цим заголовком в 230 ч. „Діла" вкралися такі прикрі друкарські продущення: 1) після слів **„покликав до Президії Почесний Комітет в особах: І. Вархолика, О. Власійчука, о. Ю. Кміта, І. Кокорудза, Д. Кульчицького, О. Леля"** має ще бути: **д-ра О. Макарушку, А. Молчка, Ю. Питлика, П. Придаткевича, М. Скальського"**. 2) після слів: **„д-р О. Галущак від Філії „Просвіти" в Яворові"** має бути: **„п. І. Парова від „Філії Союза Українок" в Яворові"**; 3) Не має бути **„о. дир. Волод. Борщика"**, тільки **„о. дир. Волод. Боришка"**.

— **У відповідь на численні замовлення** з краю і загранці повідомляємо наших Шановних відборців, що перший наклад Історичного Календаря-Альманаха на 1929 р. вже від місяця вичерпаний, так, що ми мусіли друкувати другий наклад і тому не вспіли в пору позсилати цих замовлень. — Другий наклад календаря вже появився з друку. Ціна 3 зол., з почтовою пересилкою зол. 3.50. — Звертаємо увагу, що і цей другий наклад може в скорі вичерпатися, а тому просимо спішити з замовленням. — Львів, вул. Руська ч. 18. ч. тел. 57—79. — **Управа „Червоної Калини".** 771 1—3

Театри.

Великий Міський Театр:
Вівторок 16-ого, г. 7.30 веч. „Переплана жизнь".

Кіна.

„Аполльо": „Авантюристка".
„Лев": „Беатріче Ченчі".
„Оаза": „Дільниця гамблів".
„Палас": „Чоловік, що бачив власну смерть".
„Фатаморгана": „Любові студента".

Чому нам треба руханки?

Свідчення рідної руханки від [illegible] до нинішнього дня [illegible] [illegible] в той [illegible] [illegible] руханки [illegible] [illegible] і старався дати [illegible] [illegible] і силу. Шведська система [illegible] [illegible] Ліна і Нахтегаля [illegible] [illegible] людині [illegible] [illegible] тіла.

Англія [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Сполучені [illegible]

—

[...]раїнсько-галицького старшинства, що перебували тут свій італійський полон підчас великої европейської війни. Це був один з культурніших українських таборів в Італії, — тут відбувалися театральні українські вистави, де всі ролі, в тому і жіночі, грали полонені і куди залюбки сходилися також італійські старшини. Був свій хор, передплачували книжки і часописи, заклали книгозбірничку і національне життя, невважаючи на всі труднощі полону, клекотіло і розливалося. Коли б мати час, хто зна, чи не знайшлося б кого там в Кассіно, хоча би із італійців, щоби оповісти про це докладно. Але потяг свиснув, і — полетів далі.

В Італії існує дуже добрий звичай, що до потягів виносять мешканці сусідних сел спеціяльні маленькі кошики, так звані „честині", що коштують дуже дешево, і де можна найти звичайно два-три шматки хліба з маслом, овочі, і маленьку пляшечку непоганого вина. Мої співподорожні купили і собі по кошичку, і розкривши його, кожний вважав своїм обовязком запропонувати тим, хто не їв: „Будь ласка". Вони чекали звичайно на негативну відповідь, але в Італії вважається знаком найбільшої невихованости починати їсти, не запросивши присутніх, яких таким же правилом звичайности є — відмовитися. Памятаю, я цей звичай запримітив серед найріжнородніших шарів суспільства, але особливо серед про[стого] народу. Коли я йшов пішки по мальовничій Амальфійській дорозі, що веться по берегу моря і вважається найбільше чарівною дорогою Італії, робітники працювали над нею і саме сідали полуднувати. Побачивши мене, поскидали шапки і запросили: „Фаворіска, синьоре!"

Запросини до спільного полуденка дали привід до балачки. Довідувалися, хто я і звідки. Цікавилися большевиками. Дивувалися територіяльним розмірам і кількости населення України, і потішали мене фразами з останньої статті Мусолінія про „Кількість як силу", а я думав: кількість, кількістю, а я би дуже радо побачив трохи більше якости. І тимчасом, як вони захоплювалися круглою цифрою „сорока міліонів", що дорівнює цифрі населення Італії, і вимахували у мене перед очима довжелезними листами великих часописів з статтею Мусолінія, я думав про те, що на Наддніпрянській Україні, народ не читає зовсім часописів, що хоч і написані своєю мовою, але не служать національній справі, а в Західній Україні 8 міліонів українців не спроможні утворити з свого національного щоденника дійсно европейський часопис, який не сором було би показати і чужинцям... Ех, та кількість! Добре про неї говорити націям, що, не вважаючи на всі чаходи [illegible], фатально [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible]

[illegible]

є смагуваним в одному напрямі, натомісь руханкими вправами на приладах і легкою атлетикою бувають всесторонні, а саме всесторонности домагається сучасна доба.

Теперішнє виховання тіла змагає і до того, щоб руханкою принести радість із життя, котрої за буденними турботами у нас так мало. Змеханізоване одностороньою працею життя придавлює й отупляє нервові дороги до тої міри, що й молода людина стає від неї млявою. Руханка є средством, від якого маліє великий приплив крови до мозку, а думки із цього стають бадьоріші і веселіші. За руханкою думки відсвіжуються, бо вони не йдуть постійно в одні напрямі, як це буває при умовій праці.

В життю людини відграє велику вагу здорове серце. Воно є не у того, котрий має великі мязи і товсте тіло, але в того, хто вправляє біг і плавання, бо при них найбільше працює серце й інші внутрішні органи.

Глибоким віддихом при руханці кріпшають легені, бо постійним їх обмиванням й відсвіжуванням кров може краще кружляти й більше віджевлювати найдальші бігуни тіла. Від глибокого віддиху розширюється грудна клітка, а міжреберні мязи стають еластичніші. Частими вправами скріпляються також хребетний стовп, котрий від цього стає більше пружним та елеганітішим у держанні підчас ходу.

Шкіра від руханки кращає. Тому, що руховики вправляють напів нагі, їх шкіра помалу гартується і стає відпорнішою на наглі зміни температури. Обсмалений сонцем до бронзової фарби руховик виглядає удвоє здоровим, є веселий і бадьорий.

Руханковими вправами, іграми й легкою атлетикою можна осягнути також більшу працездатність. Не довгим висиджуванням збільшається величина й вислід праці, лише постійним перепліттуванням його руханкою можна працездатність значно збільшити.

Кожна людина, котра живе, мусить рухатися, бо так наказує великий закон природи. Де нема руху, там є мертво, там нема життя. Руханка отже скріпляє життя, проганяє чорні думки, заохочує до витревалости і приказує людині завсіди йти вперід. **І. Калічак.**

Берно, 5. X. 1928.

Памятайте, що всякі збірки на нагробник на могилі Івана Франка треба посилати до Центробанку, Львів, Ринок ч. 10, І. пов. на щадничу книжечку ч. 79.10.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ. (Дальші опікуни могил українських героїв у Станиславові). Отсим подаємо III. спис опікунів (ок) українських стрілецьких могил у Станиславові: 1) Марта і Никифор Даниші 35 зол., 2) проф. Дмитро Лісьневич 17.50 3) проф. Юліян Чайковський 17.50, 4) проф. Новосільський 20, 5) проф. Голембіовський 17.50, 6) проф. Целевич 20, 7) проф. Рудницький 35, 8) проф. Бойцун 20, 9) проф. Машків 35, 10) проф. Лев Гаванський 20, 11) проф. д-р Кисілевський 6, 12) проф. д-р Копистянський 5, 13) проф. д-р Срібний 10, 14) проф. Мацішкий 10, 15) учні української гімназії мужеської: 1-а Б 9, 2-а А 9.50, 2-а Б 17.50, 3-а А 16.50, 3-а Б 13.40, 4-а Б 8.20, 16) українська гімн. жеіоча: 3-а кл. 6.90, 4-а кл. 20.50, 5-а кл. 22.40, 17) проф. Никифорук 11.50, 18) проф. Ніраєвич 11.70, 19) Учительська Громада 35, 20) Народня Торговля 35, 21) Т-во Українських Купців 35, 22) Франц Ковальський 35, 23) Тов. електр. „Світло“ 35, 24) інж. Хомишин 35, 25) Тов. опіки над молоддю 35, 26) проф. Ясів Ковальський 35, 27) „Фарбоіль“ 35, 28) „Земельний Банк“ (філія) 35, 29) „Церковна Штука“ 35, 30) секція молоді при Товаристві „Зоря“ 35 зол., 31) Збірка коло церкви 35, 32) Учительський збір школи ім. Шашкевича 35, 33) Філія „Просвіти“ 35, 34) Марійська Дружина СС. Василіянок 35, 35) дир. Федір Олесницький 35, 36) Взаїмна Поміч Українського Учительства 35, 37) д-р Осип Маланюк 35, 38) радник Лев Чачковський 35, 39) Михайло Шкабрій 35, 40) нот. Олекса Мельникович 75, 41) „Священича Поміч“ 35, 42) Іван Чепстух 35, 43) радники Дрогомирецькі 35, 44) д-р Юліян Олесницький 35, 45) д-р Михайло Козак 35, 46) проф. Петро Ростинський 35, 47) „Маслосоюз“ 35, 48) радник Дутка 35, 49) Степан Левицький, нотар у Підгайцях 35, 50) Осип Марків 35, 51) Теофіль Прийма Дулібо 30, 52) проф. Сава Никифоряк 30. — Подаючи цей, третій з черги, спис опікунів, Виділ Філії Товариства Охорони Воєнних Могил у Станиславові звертається до всіх, що ще нічим не причинилися до охорони могил незабутніх героїв, щоби поспішили з жертвами, бо робота ще не скінчена, а виділ хоче конче упорядкувати могили остаточно до часу недалеких уже великих роковин.

ЛОПУШАНИ, ПОВ. ЗБОРІВ. (Війтівська диктатура і старостинський Prügel-параграф). В громаді Лопушани є війтом В. Вощенький, вибраний безправством і шахрайством. На вношені протести проти виборів як староство так і воєвідство навіть не хотіло переслухати покривдженої сторони. І став Вощенький війтом та строго веде свій уряд. Адміністраційні кари сиплються на неоугідних йому в селі людей без впину. Така кара постигла й місцевого адміністратора о. Мартинюка за те, що домагався від війта потвердження свідоцтв для своїх людей, котрих висилав на квесту. (Треба знати, що той Вощенький каже собі платити за прибиття печатки і підпис на якимбудь посвідченні по 2 зол.). Ті свідоцтва потвердив він аж по кількох днях і то треба було інтервенювати в старостві. За те він вніс до староства скаргу на о. Мартинюка, а старостинський комісар Новаковський, не беручи під увагу причини і негідного поступовання війта супроти священика, видає присуд: „Obwinionego ks. Michała Martyniuka, proboszcza w Łopuszanach, uznaje się winnym przekroczenia § 12. rozp. 720/4 854. Dz. P. 96, popełnione przez nieoprzyzwoite zachowanie się wobec Naczelnika gminy i zasądza się na podstawie § 12. rozp. z 20.4. 18.4. Dz. P. 9. na grzywnę w kwocie 20 zł., ewentualnie na karę aresztu przez dwa dni“. Але того було ще за мало. Коли комісар Новаковський списував до карного реєстру провини, а о. Мартинюк звернув йому увагу, щоби списував точно те, що обвинувачений до протоколу зізнає і коли береться бути суддею, щоб переслухав і свідків, яких обвинувачений подає, та щоб при осуді неї справи був безсторонній, чого з самого початку не можна було завважити, комісар Новаковський попадає в лють і двічи сипнув карами по 50 зол., видаючи присуд на письмі: Na zasadzie art. 109 roz. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 Dz. U. . . . N. 3, poz. 3 2. nakładam na Wiel. księdza grzywnę w wysokości 100 zł. za niewłaściwe zachowanie się w Starostwie w czasie przesłuchania w dniu 5/10 br., a w razie nieściągalności wyznaczam karę aresztu przez dni 3. Od tego orzeczenia przysługuje odwołanie do Sądu okręgowego w Złoczowie w ciągu dni 7, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia. Ewentualnie wniesione odwołanie po myśli artykułu 110. cyt. powyżej rozporządzenia niema mocy wstrzymującej. — Starosta powiatowy w. r. Nowakowski, referendarz. — Міністр внутр. справ п. Складковський певно не знає, що по „кресових“ староствах має в особах комісарів таких строгих суддів. **о. Мартинюк Михайло в Лопушанах.**

Зі спортового життя.

Україна — А. З. С. 5:2 (3:1).

Нарешті Україна після недавніх невдач відтягнулася й віднесла гарну та вповні заслужену побіду. Змагання з А. З. С. („Академіцкі Звйонзек Спортови“) належали безперечно до найцікавіших змагань, які розіграла Україна в цьому сезоні. Україна весь час домінувала над технічно слабшим противником. Її гра стояла тим разом на давно небаченому рівні, а напад під проводом відзначно Мурського створював безліч критичних ситуацій під воротами противника. Зпоміж грачів України вибивався на перший план Борсук у помочі своїм невтомним запалом і витревалістю, а в нападі Петрів і Кобзар. Перший показав свою високу техніку, другий нестримний гін до воріт. Решта грачів України грала вповні вдоволяюче. Слабий день мав лише Терлецький. З А. З. С. вирізнявся одиноко Худзіцький в нападі. Позатим А. З. С. (А-класова дружина) показалася мало зіграною і технічно слабою. Голами, здобутими на А. З. С., поділилися: Петрів (2) і Мурський, Фльорко та Кобзар по одному. Публики з огляду на непогоду та холод було дуже мало.

За мистецтво Ліги.

Краковія — Гасмонея 2:0 (1:0).
Чорні — Рух 3:3 (3:0).
Висла — Легія 2:1 (1:0).
Варта — Погонь 2:2 (1:1)
Л. К. С. — Польонія 2:0.

На чоло табелі висунулася краківська „Висла“, що має теж найліпше відношення воріт. Львівська жидівська „Гасмонея“ опинилася в критичному положенні і ледви чи зможе вже уратувати себе перед спадом з Ліги.

1868—1928. 1868—1928.

Наведені роки повинні найкраще заговорити до всего громадянства. Цеж життя і праця Матери-Просвіти. Нема в нашому народі ні одної людини, яка не завдячувала би своє знання і свідомість праці Просвіти. Всі без виїмку на матеріяльне, суспільне положення, а далі особисті переконання є її дітьми.

З днем 1-го грудня ц. р. розпочинаються ювилейні свята з нагоди 60-ліття її істнування. Святкують його всі українські установи (бож вони її діти) — в першу чергу всі філії й читальні „Просвіти“, а далі все громадянство. Час заманіфестування нашої любови, глибокої пошани та гідної громадянської подяки для Матери, яка через 60 літ старається допомогти кожній людині стати новою самодіяльною людиною, якої завданням „обняти широкі обрії нового життя“.

Найкращою подякою з нашого боку буде:

1) Коли кожний громадянин(ка) від наймолодшого до найстаршого стане в рядах під прапором „Просвіти“ і зложить членську вкладку, яка виносить на рік всего два (2) золоті.

2) Коли кожна українська установа, церква, громадська рада вірно і непохитно стануть при боці „Просвіти“ і піддержуватимуть її морально і матеріяльно.

Просвітна нива — цеж боєвий фронт, на котрому йде безпощадний бій з найбільшим ворогом нашого народу. А ним є несвідомість та брак доцільного національного виховання. Тож всі ставайте в ряди армії борців за кращу долю народу, за прискорення світлого Завтра...

Хто не в рядах „Просвіти“ — цей дезертир, ворог народу! Місця для таких не повинно бути серед нас в днях найбільшого і найдорожчого для нас свята — ювилей 60-ліття „Просвіти“.

Чек на переслання вкладки в прилозі. Хто перший? А першим **повинен бути кожний(а)!**

Комунікат.

Дня 20 жовтня 1928 р. о год. 16-й відбудеться у Львові в великій салі присяглих суддів Окружного Суду карного при вул. Баторія ч. 3. Зїзд адвокатів всіх чотирох таминських Палат і Палати познанської присвячений важним проблемам адвокатського стану, а спеціяльно одностайности адвокатури і свобідного переселювання адвоката в Польщі.

У Львові, дня 11. жовтня 1928.

765 1—1 **З Виділу Палати Адвокатів.**

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає.

З Товариства Прихильників Освіти. Виділ Т-ва Прихильників Освіти у Львові просить збіркові Комітети і поодиноких людей негайно звернути всі збіркові листи, які канцелярія розіслала в часі „Місяця Студента“, щоб можна було оголосити в часописах вислід зі збірки. Виділ просить також звернути заяви вступлення в члени Т-ва. — Львів, дня 15. жовтня 1928. — **Володимир Дещакевич** вр., голова, **Омелян Дражньовський** вр., секретар.

Подяка.

Підписаний Комітет 20 літнього ювилею української гімназії в Яворові має опим за честь зложити подяку передовсім ВП. П. Мец. д-р Степанові Федакові за те, що зволив як один з найважніших фундаторів прибути особисто на це радісне свято і взяти в ньому участь, дальше на руки Всеч. О. Сов. Льва Левицького, пароха Яворова, Всім Високодостойним Отцям, що зволили стянути так численно до Поминального Богослуження дня 6. жовтня ц. р., до Панахиди тогож дня, до Торж. Богослуження дня 7. жовтня ц. р. і до посвяти прапору гімназії. Особливо складає підписаний комітет подяку Всеч. О. Сов. Юрієві Кмитові за Його прегарну проповідь дня 7. жовтня ц. р.

Також дякує Комітет дир. О. Власійчукові за Його бесіду при відслоненню пропамятної таблиці у вестибулю гімназії і дир. Т. Стапичові за реферат про історію Заведення.

Осібну щиру подяку почуває Комітет за обовязок зложити ВШ. Делегатам Головної Управи „Рідної Школи — У. П. Т.“ зі Львова дир. І. Кокорудзові і д-р О. Макарушці, дальше Всім ВШ. Делегатам Шкіл і Інституцій та ВШ. Гостям, що своєю присутністю зволили звеличати це визначне гімназійне свято і виповісти особисто побажання з нагоди ювилею, як також і Всім Тим, що з тої ж нагоди зволили прислати письменні привіти чи телеграми.

Дякує також Комітет на руки ВП. П. Іванни Павлової, голови „Філії Союза Українок“ ВШ. Паням, що вложили много-преного праці в улаштування концерту і ВП. П. Дірігентам Хорів, вкінці Всім, що працею, датками або чимнебудь иншим причинилися до торжественного звеличання цего ювилею, також Всему Українському Громадянству, Міщанству і Селянству, що так живо весь час займалося і займається гімназією.

Яворів, дня 8. жовтня 1928.

„Ювілейний Комітет двацятиліття істнування гімназії „Рідної Школи — У. П. Т.“ в Яворові:
769 1—1
Д-р Михайло Фільц.
Д-р Маркіян Терлецький.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“. Львів, Ринок ч. 10.